

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA
ZA 2008. GODINU

``RAFINERIJA NAFTE`` A.D. BROD

Banja Luka, jula 2009. godine

SADRŽAJ

Strana

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	3
BILANS STANJA – redovna šema	6
BILANS USPJEHA – redovna šema.....	10
BILANS TOKOVA GOTOVINE.....	13
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU.....	15
1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU.....	17
2. RAČUNOVODSTVENA NAČELA.....	20
3. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE	21
4. NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	25

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Angažovani smo da obavimo reviziju priloženih finansijskih izvještaja ``*RAFINERIJA NAFTE*`` A.D. BROAD (u daljem tekstu »Društvo«), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2008. godine, i odgovarajući bilans uspjeha, izvještaj o promjenama u kapitalu i bilans tokova gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske izvještaje.

Reviziju finansijskih izvještaja za 2007. godinu je obavio drugi revizor, koji je u svom Izvještaju iz avgusta 2008. godine izrazio negativno mišljenje na finansijske izvještaje Društva za poslovnu 2007. godinu.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za sastavljanje i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed kriminalne radnje ili greške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika, kao i korišćenje najboljih mogućih računovodstvenih procjena.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Osim kao što je objelodanjeno u Osnovama za mišljenje sa rezervom, reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije, Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske i Pravilnikom o reviziji finansijskih izvještaja u Republici Srpskoj. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Odabrani postupci su zasnovani na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim izvještajima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola pravnog lica. Revizija, takođe, uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Osnove za uzdržavajuće mišljenje

Kao što je objelodanjeno u napomeni broj 1. nismo prisustvovali popisu imovine Društva na dan 31.12.2008. godine, ali smo proveli odgovarajuće analitičke postupke koji zbog specifičnosti poslovanja Društva ne daju dovoljno pouzdane rezultate koji bi bili osnov za uvjeravanje revizora u tačnost prezentovanih podataka.

Stope amortizacije su utvrđene na osnovu procijenjenog vijeka korišćenja osnovnih sredstava. Procjenu preostalog vijeka korišćenja sredstava je izvršila posebna komisija imenovana od strane rukovodstva Društva 22.12.2000. godine. Stope amortizacije, koje su rezultat procjene i trenutno se primjenjuju, nisu usklađene sa odgovarajućim stopama predviđenim Nomenklaturom.

Kao što je objelodanjeno u napomeni broj 2. nismo prisustvovali popisu zaliha sa stanjem na dan 31. decembra 2008. godine zbog toga što taj datum prethodi datumu kada smo imenovani za eksternog revizora Društva. Zbog prirode računovodstvenih evidencija zaliha koje vodi Društvo, nismo bili u mogućnosti da se uvjerimo u stanje količina zaliha na dan 31. decembra 2008. godine drugim revizorskim postupcima.

Kao što je objelodanjeno u napomeni broj 4. uvidom u specifikaciju svih potraživanja od kupaca konstatovali smo da bruto iznos svih potraživanja Društva iznosi 43.629.447 KM, od čega se na potraživanja do jedne godine odnosi iznos od 4.995.714 KM, na potraživanja od jedne do tri godine se odnosi iznos od 1.720 KM, dok se na potraživanja sa rokom preko tri godine odnosi iznos od 38.632.013 KM. Ukupna ispravka vrijednosti svih potraživanja na dan 31.12.2008. godine iznosi 38.864.552 KM.

Potraživanja od Fonda zdravstvenog osiguranja su evidentirana u iznosu od 679.321 KM i odnose se na potraživanja po osnovu bolovanja i porodijskog odsustva iz prethodnog perioda. Fond je priznao samo iznos od 36.589 KM. Takođe, iznos od 49.950 KM se odnosi na potraživanja od preduzeća Metal – Emajl koje je u stečaju.

Kao što je prikazano u napomeni broj 7. obaveze prema dobavljačima su iskazane u bilansu u iznosu od 18.444.425 KM, od čega se na obaveze prema dobavljačima u inostranstvu odnosi iznos od 17.587.209 KM, a na obaveze prema dobavljačima u zemlji se odnosi iznos od 857.216 KM.

Uvidom u analitičku evidenciju konstatovali smo da su ukupne obaveze prema dobavljačima evidentirane u ukupnom iznosu od 18.535.678 KM, od čega se na obaveze do jedne godine odnosi iznos od 18.468.408 KM, na obaveze od jedne do tri godine se odnosi iznos od 21.889 KM, dok se na obaveze koje su dospjele prije tri i više godina godina odnosi iznos od 45.381 KM.

Primljeni avansi su evidentirani u iznosu od 721.366 KM i odnose se na primljene avanse od Rafinerije ulja u Modriči u iznosu od 33.085 KM koje je nastalo preuzimanjem obaveza NIRS u 2003. godini – izvodi otvorenih stavki još nisu usaglašeni u iznosu od 13.269 KM. Primljeni avanse od ostalih članica NIRS u iznosu od 688.225 KM se odnose na preostali iznos obaveza Rafinerije nakon provedene kompenzacije u 2008. godini.

Kao što je objelodanjeno u napomenama broj 6. i 7. na dan 31. decembra 2008. godine ukupne obaveze su iskazane u iznosu od 373.354.010 KM, dok je kapital iskazan u iznosu od 172.403.119 KM. Ove činjenice ukazuju na postojanje značajne neizvjesnosti u pogledu solventnosti Društva. Finansijski izvještaji su pripremljeni u skladu sa pretpostavkom nastavka poslovanja Društva, a to podrazumijeva da će Društvo biti u mogućnosti da svoje obaveze prema povezanim i drugim pravnim licima izmiruje o rokovima dospjeća.

Društvo nije izvršilo aktuarski obračun kako bi se utvrdila sadašnja vrijednost akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine i jubilarne nagrade, kako se to zahtijeva po MRS 19 - Naknade zaposlenima. Kao rezultat toga, nije izvršeno rezervisanje i evidentiranje obaveza po ovim osnovama u finansijskim izvještajima Društva za poslovnu 2008. godinu. Saglasno tome, nismo mogli da se uvjerimo u potencijalne efekte rezervisanja i ukalkulisavanja obaveza po navedenim osnovama u finansijskim izvještajima Društva za poslovnu 2008. godinu.

Kao što je navedeno u napomeni broj 11. interkalarnе kamate po osnovu ugovora o dugoročnom kreditu su priznate od strane Društva i predstavljaju njenu izvjesnu i neospornu obavezu te samim tim ne bi trebale biti evidentirane vanbilansno. Uvažavajući činjenicu da će kreditna sredstva biti iskorišćena za remont – nabavku opreme za osavremenjivanje proizvodnje u Društvu, troškove interkalarnih kamata je moguće priznati u skladu sa preporukama MRS 23 – Troškovi pozajmljivanja tj. kao trošak pribavljanja sredstava.

Udržavajuće mišljenje

Zbog značaja pitanja iznijetih u predhodnim pasusima, ne izražavamo mišljenje o priloženim finansijskim izvještajima društva ``*RAFINERIJA NAFTE*`` A.D. *BROD* za poslovnu 2008. godinu.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući mišljenje o finansijskim izvještajima za 2008. godinu, skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- Dugoročni kredit povezanim pravnim licima je evidentiran u iznosu od 180.000 KM i odnosi se na kredit dat Terpentinu Višegrad. Terpentin Višegrad je pravno lice u stečaju. Društvo je u roku prijavilo svoja potraživanja. Dana 19.6.2008. godine po osnovu ovog i drugih potraživanja naplaćen je iznos od 679.868 KM.
- Priloženi finansijski izvještaji ne uključuju objelodanjivanje uporednih podataka u skladu sa zahtjevima MRS 24 - Objelodanjivanje povezanih strana, u vezi povezanih lica i transakcija sa povezanim licima.

Banja Luka 02.07.2009. godine

Ovlašćeni revizor:

Dr Goran Radivojac

**BILANS STANJA – redovna šema
na dan 31.12.2008. godine**

u KM

Grupa računa, račun	POZICIJA	Oznaka AOP	Iznos tekuće godine			Iznos prethodne godine (početno stanje)
			Bruto	Ispravka vrijednosti	Neto (4-5)	
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
0	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	1			0	
01 do 05	B. STALNA IMOVINA (003+010+018+027+033)	2	1.632.597.688	11.277.309	510.320.379	485.127.860
1	I NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 009)	3	0	0	0	0
	1. Osnivačka ulaganja	4			0	
	2. Ulaganja u razvoj	5			0	
	3. Koncesije, patenti, licence i slična prava	6			0	
	4. Ulaganje iznad knjigovodstvene vrijednosti - goodwill	7			0	
	5. Druga nematerijalna ulaganja	8			0	
	6. Avansi i nematerijalna ulaganja u pripremi	9			0	
2	II OSNOVNA SREDSTVA (011 do 017)	10	1.631.847.585	1.122.277.309	509.570.276	484.325.273
	1. Zemljišta, šume i višegodišnji zasadi	11	25.238.131		25.238.131	25.238.131
	2. Građevinski objekti	12	390.648.765	270.844.179	119.804.586	125.959.100
	3. Oprema	13	1.171.701.605	851.422.111	320.279.494	333.105.775
	4. Alat i inventar	14	2.556	2.556	0	
	5. Osnovno stado	15			0	
	6. Ostala osnovna sredstva	16	30.730	8.463	22.267	22.267
	7. Avansi i osnovna sredstva u pripremi	17	44.225.798		44.225.798	
3	III DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (019 do 026)	18	750.103	0	750.103	802.587
	1. Učešća u kapitalu povezanih pravnih lica	19			0	
	2. Učešća u kapitalu drugih pravnih lica	20	26.642		26.642	26.642
	3. Dugoročni krediti povezanim pravnim licima	21	180.000		180.000	180.000
	4. Ostali dugoročni krediti	22	543.461		543.461	595.945
	5. Dugoročne hartije od vrijednosti	23			0	
	6. Otkupljene sopstvene akcije	24			0	
	7. Ulaganja u finansijski zakup	25			0	
	8. Ostali dugoročni plasmani	26			0	
4	IV ULAGANJA U NEKRETNINE (028 do 032)	27	0	0	0	0
	1. Ulaganja u unapređenje zemljišta	28			0	
	2. Ulaganja u građevinske objekte u vlasništvu	29			0	
	3. Ulaganja u zakupljene građevinske objekte	30			0	
	4. Ostala ulaganja u nekretnine	31			0	
	5. Avansi i ulaganja u nekretnine u pribavljanju	32			0	
5	V ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	33			0	
	V. TEKUĆA IMOVINA (035+042+055)	34	77.697.922	42.615.517	35.082.405	34.323.449
10 do 15	I ZALIHE, STALNA SREDSTVA	35	23.806.288	5.750.966	18.055.322	17.309.967

	NAMIJENJENA OTUĐENJU I DATI AVANSI (036 do 041)					
10	1. Materijal	36	16.007.413	5.750.145	10.257.268	9.676.418
11	2. Nedovršeni vlastiti učinci	37	2.799.953		2.799.953	6.106.826
12	3. Gotovi proizvodi	38	3.450.852		3.450.852	1.481.478
13	4. Roba	39	27.222	821	26.401	9.237
14	5. Stalna sredstva namijenjena za otuđenje	40			0	
15	6. Dati avansi	41	1.520.848		1.520.848	36.008
20 do 23	II KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA I PLASMANI (043+048)	42	47.128.037	36.864.551	10.263.486	16.984.703
20,21,22	1. Kratkoročna potraživanja (044 do 047)	43	47.128.037	36.864.551	10.263.486	16.657.697
	a) Kupci - povezana pravna lica	44			0	
	b) Ostali kupci	45	34.509.388	9.190.917	5.318.471	8.385.635
21	v) Potraživanja iz specifičnih proizvoda	46	149.950		149.950	
22	g) Druga potraživanja	47	12.468.699	6.673.634	4.795.065	8.272.062
23	2. Kratkoročni finansijski plasmani (049 do 054)	48				327.006
	a) Kratkoročni plasmani u povezana pravna lica	49				
	b) Kratkoročni krediti	50				327.006
	v) Hartije od vrijednosti	51				
	g) Dio ulaganja u finansijski zakup koji dospijeva do jedne godine	52				
	d) Otkupljene sopstvene akcije	53				
	đ) Ostali kratkoročni finansijski plasmani	54				
24	III GOTOVINA I EKVIVALENTI (056+057)	55	6.763.597	0	6.763.597	28.779
	1. Gotovinski ekvivalenti	56			0	
	2. Gotovina	57	6.763.597		6.763.597	28.779
28	G. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	58	1.370.686		1.370.686	31.845
	D. POSLOVNA IMOVINA (001+002+034+058)	59	1.711.666.296	1.164.892.826	546.773.470	519.483.154
	Đ. GUBITAK IZNAD KAPITALA	60			0	
	E. POSLOVNA AKTIVA (059+060)	61	1.711.666.296	1.164.892.826	546.773.470	519.483.154
80	Ž.VANBILANSNA AKTIVA	62	73.289.328		73.289.328	749.950

**BILANS STANJA – redovna šema (nastavak)
na dan 31.12.2008. godine**

u KM

Grupa računa, račun	POZICIJA	Oznaka AOP	Iznos tekuće godine	Iznos prethodne godine (početno stanje)
1	2	3	4	5
	PASIVA			
	A. KAPITAL (102+110+111+112+115+116-119)	101	172.403.118	195.995.758
30	I OSNOVNI KAPITAL (103 do 109)	102	262.914.061	411.112.879
	1. Akcijski kapital - obične akcije	103	262.914.061	411.112.879
	2. Akcijski kapital - prioritetne akcije	104		
	3. Udjeli društva sa ograničenom odgovornošću	105		
	4. Ulozi	106		
	5. Državni kapital	107		
	6. Zadržani udjeli	108		
	7. Ostali kapital	109		
31	II EMISIONA PREMIJA	110		
31	III REVALORIZACIONE REZERVE	111		
31	IV REZERVE IZ DOBITKA (113+114)	112		23.102.261
	1. Zakonske rezerve	113		
	2. Statutarne rezerve	114		23.102.261
31	V DRUGE REZERVE	115		977.068
32	VI NERASPOREĐENI DOBITAK (117+118)	116		0
	1. Neraspoređeni dobitak iz ranijih godina	117		
	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	118		
33	VII GUBITAK DO VISINE KAPITALA (120+121)	119	90.510.943	239.196.450
	1. Gubitak iz ranijih godina	120	72.304.717	175.091.204
	2. Gubitak tekuće godine	121	18.206.226	64.105.246
40	B. DUGOROČNA REZERVISANJA (123 do 127)	122		0
	I Za troškove u garantnom roku	123		
	II Za obnavljanje prirodnih bogatstava	124		
	III Za troškove restrukturiranja	125		
	IV Za primanja zaposlenih	126		
	V Ostala dugoročna rezervisanja	127		
41 do 47	V. OBAVEZE (129+137+138)	128	373.354.002	309.188.383
41	I DUGOROČNE OBAVEZE (130 do 136)	129	351.064.400	113.638.003
	1. Obaveze koje se mogu konvertovati u kapital	130		
	2. Obaveze prema povezanim pravnim licima	131		
	3. Obaveze po dugoročnim hartijama od vrijednosti	132		
	4. Dugoročni krediti	133	217.342.894	
	5. Obaveze po osnovu finansijskog zakupa	134		
	6. Obaveze po osnovu ulaganja u nekretnine	135		
	7. Ostale dugoročne obaveze	136	133.721.506	113.638.003
41	II ODGOĐENE PORESKE OBAVEZE	137		
42 do 47	III Kratkoročne obaveze (139 do 150)	138	22.289.602	195.550.380
	1. Kratkoročni krediti od povezanih pravnih lica	139		
	2. Ostali kratkoročni krediti	140		1.774.656
	3. Dio dugoročnih obaveza koji dospijevaju do jedne godine	141		

	4. Ostale kratkoročne finansijske obaveze	142		
	5. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	143	721.366	4.350.027
	6. Dobavljači - povezana pravna lica	144		
	7. Ostali dobavljači	145	18.444.425	3.925.762
	8. Ostale obaveze iz poslovanja	146		786.878
	9. Obaveze iz specifičnih poslova	147		172.598.211
	10. Obaveze za zarade i naknade zarada	148	1.091.365	2.604.643
	11. Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	149	1.861.916	7.429.238
	12. Druge obaveze	150	170.530	2.080.965
48	G. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	151	1.016.350	14.299.013
49	D. KRATKOROČNA REZERVISANJA (153 DO 157)	152		0
	I Za troškove u garantnom roku	153		
	II Za troškove restrukturiranja	154		
	III Za primanja zaposlenih	155		
	IV Dio dugoročnih rezervisanja koja će biti iskorišćena u periodu do godinu dana	156		
	V Ostala kratkoročna rezervisanja	157		
	Đ. POSLOVNA PASIVA (101+122+128+151+152)	158	546.773.470	519.483.154
81	E. VANBILANSNA PASIVA	159	73.289.328	749.950

**BILANS USPJEHA – redovna šema
u periodu od 01.01. do 31.12.2008. godine**

u KM

Grupa ili dio grupe računa	POZICIJA	Oznaka AOP	Iznos	
			Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA I PRIHODI REDOVNE DJELATNOSTI (202+206+210+211+212+213-214)	201	36.862.951	10.441
60	1. Prihodi od prodaje robe (203 do 205)	202	56.763	8.706
	a) Prihodi od prodaje robe povezanim pravnim licima	203		
	b) Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu	204	55.708	8.706
	v) Prihodi od prodaje robe na inostranom tržištu	205	1.055	
61	2. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga (207 do 209)	206	5.174.567	1.735
	a) Prihodi od prodaje proizvoda i usluga povezanim pravnim licima	207		
	b) Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	208	5.117.607	1.735
	v) Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na inostranom tržištu	209	56.960	
62	3. Efekti promjena vrijednosti biološke imovine i aktiviranja učinaka	210	1.811.191	
64	4. Prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.	211	29.774.417	
65	5. Drugi poslovni prihodi	212	46.013	
63	6. Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	213		
63	7. Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	214		
	II RASHODI REDOVNE DJELATNOSTI (216 do 220 + 223 do 228)	215	61.039.501	35.910.588
50	1. Nabavna vrijednost prodane robe	216	69.987	1.206
	2. Troškovi materijala za izradu	217	3.943.892	1.598.978
	3. Troškovi ostalog materijala	218	2.798.932	
	4. Troškovi goriva i energije	219	1.507.813	827.765
52	5. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (221 + 222)	220	16.536.222	11.236.658
	a) Troškovi bruto zarada i bruto naknada zarada	221	13.720.421	9.819.748
	b) Ostali lični rashodi	222	2.815.801	1.416.910
53	6. Troškovi proizvodnih usluga	223	12.837.082	196.975
54	7. Troškovi amortizacije	224	20.478.633	20.548.027
54	8. Troškovi rezervisanja za materijalne troškove	225		
55	9. Nematerijalni troškovi (osim poreza i doprinosa)	226	1.871.308	244.777
55	10. Troškovi poreza	227	981.232	1.256.202
55	11. Troškovi doprinosa	228	14.400	
67	III OSTALI PRIHODI (230 do 238)	229	8.581.089	18.655.208
	1. Dobici od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	230	5.130	
	2. Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrijednosti	231		
	3. Dobici od prodaje materijala	232	205.382	
	4. Dobici po osnovu ulaganja u nekretnine	233		
	5. Viškovi	234	211.231	64.475
	6. Prihodi od smanjenja obaveza	235	3.255.302	16.782.295
	7. Dobici po osnovu prodaje stalnih sredstava namijenjenih otuđenju	236		

	8. Naplaćena otpisana potraživanja	237	4.826.752	1.640.805
	9. Nepomenuti ostali prihodi	238	77.292	167.633
57	IV OSTALI RASHODI (240 do 248)	239	2.561.083	39.349.189
	1. Gubici na osnovu rashodovanja i otpisa osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	240	57.994	
	2. Gubici na osnovu prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	241		
	3. Gubici na osnovu prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrijednosti	242		
	4. Gubici od prodaje materijala	243		
	5. Manjkovi	244	297	295.114
	6. Otpisi obrtnih sredstava	245	1.792.872	38.376.131
	7. Gubici po osnovu prodaje stalnih sredstava namijenjenih otuđenju	246		
	8. Gubici po osnovu ulaganja u nekretnine	247		
	9. Nepomenuti ostali rashodi	248	709.920	677.944
	V DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANjA (201+229-215-239)	249		
	VI GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANjA (215+239-201-229)	250	18.156.544	56.594.128
66	B. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI I FINANSIJSKI PRIHODI (252 do 256)	251	36.050	2.506.344
	1. Finansijski prihodi od povezanih pravnih lica	252		
	2. Prihodi od kamata	253	35.795	157
	3. Pozitivne kursne razlike	254	255	2.300.059
	4. Dobici po osnovu promjene fer vrijednosti ulaganja u nekretnine	255		
	5. Ostali finansijski prihodi	256		206.128
56	II FINANSIJSKI RASHODI (258 do 263)	257	85.732	10.017.462
	1. Finansijski rashodi iz odnosa sa povezanim pravnim licima	258		
	2. Rashodi kamata	259	75.702	9.906.440
	3. Negativne kursne razlike	260	10.030	111.022
	4. Otpisi dugoročnih finansijskih plasmana	261		
	5. Gubici po osnovu promjene fer vrijednosti ulaganja u nekretnine	262		
	6. Ostali finansijski rashodi	263		
	III DOBITAK FINANSIRANjA (251-257)	264		0
	IV GUBITAK FINANSIRANjA (257-251)	265	49.682	7.511.118
	V.PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANjA VRIJEDNOSTI STALNE IMOVINE I PRIHODI OD USKLAĐIVANjA VRIJEDNOSTI STALNE IMOVINE (267+268)	266	0	0
68	1. Prihodi od revalorizacije materijalnih i nematerijalnih sredstava	267		
68	2. Prihodi na osnovu poništavanja imparitetnih gubitaka	268		
	II RASHODI OD USKLAĐIVANjA VRIJEDNOSTI STALNE IMOVINE (270+271)	269	0	0
58	1. Rashodi na osnovu revalorizacije materijalnih i nematerijalnih sredstava	270		
58	2. Rashodi na osnovu priznavanja imparitetnih gubitaka	271		
	III DOBITAK OD USKLAĐIVANjA (266-269)	272	0	0
	IV GUBITAK OD USKLAĐIVANjA (269-266)	273	0	0
	G. BRUTO REZULTAT			
	I BRUTO DOBITAK (249+264+272-250-265-273)	274		0
	II BRUTO GUBITAK (250+265+273-249-264-272)	275	18.206.226	64.105.246

	D. I TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT I RASHODI TEKUĆIH I ODLOŽENIH PORESKIH OBAVEZA	276		
	II PRIHODI TEKUĆIH I ODLOŽENIH PORESKIH SREDSTAVA	277		
	Đ. NETO REZULTAT			
	I NETO DOBITAK (274-276+277)	278	0	0
	II NETO GUBITAK (275-277+276)	279	18.206.226	64.105.246
	III NETO GUBITAK (274-276+277)	280	0	0
	E. UKUPNI PRIHODI (201+229+251+266)	281	45.480.090	21.171.993
	Ž. UKUPNI RASHODI (215+239+257+269)	282	63.686.316	85.277.239
	Prosječni broj zaposlenih u periodu na osnovu sati rada	283	1.474	1.361
	Prosječni broj zaposlenih u periodu na osnovu stanja na kraju mjeseca	284	1.377	1.354

BILANS TOKOVA GOTOVINE
u periodu od 01.01. do 31.12.2008. godine

u KM

POZICIJA 1	Oznaka AOP 2	Iznos	
		Tekuća godina 3	Prethodna godina 4
A.TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I.Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti(1 do 3)	301	8.267.251	1.482.226
1.Prilivi od kupaca	302	5.223.396	1.134.285
2.Prilivi od premija, subvencija, dotacija i sl	303	2.092.635	
3.Ostali prilivi iz poslovnih aktivnosti	304	951.220	347.941
II.Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	77.084.112	16.696.708
1.Odlivi po osnovu plaćanja dobavljačima	306	57.013.045	950.198
2.Odlivi po osnovu plaćanja zaposlenima	307	10.468.625	15.652.632
3.Odlivi po osnovu kamata	308	143.000	
4.Odlivi po osnovu poreza na dobit	309		
5.Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	310	9.459.442	93.878
III.Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	0	0
IV.Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	312	68.816.861	15.214.482
B.TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I.Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 7)	313	104.252	1.234.657
1.Priliv po osnovu kratkoročnih finans. plasm.	314		
2.Prilivi po osnovu prodaje akcija i udjela u kapitalu	315		
3.Prilivi od prodaje dijelova preduzeća	316		
4.Prilivi po osnovu prodaje nemater. ulaganja i osnovnih sredstava	317	5.130	
5.Prilivi na osnovu ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	318	99.122	
6.Prilivi od kamata	319		1.234.657
7.Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	320		
II.Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	321	0	0
1.Odlivi na osnovu kratkoročnih finansijskih plasmana	322		
2.Odlivi na osnovu kupovine akcija i udjela u kapitalu	323		
3.Odlivi na osnovu kupovine dijelova preduzeća	324		
4.Odlivi na osnovu nabavke nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstva	325		
5.Odlivi na osnovu ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	326		
III.Neto priliv iz aktivnosti investiranja (I-II)	327	104.252	1.234.657
IV.Neto odliv iz aktivnosti investiranja (II-I)	328	75.447.427	0
V.TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I.Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja(1 do 3)	329		15.832.261
1.Prilivi na osnovu uvećanja osnovnog kapitala	330		
2.Neto prilivi na osnovu dugoročnih finans. obaveza	331		
3.Neto prilivi na osnovu kratkoročnih finans. obaveza	332		15.832.261
II.Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 5)	333		1.896.622
1.Odlivi po osnovu otkupa sopstvenih akcija i udjela	334		
2.Neto odlivi na osnovu dugoročnih finans. obaveza	335		
3.Neto odlivi na osnovu kratkoročnih finans. obaveza	336		1.896.622
4.Odlivi na osnovu finansijskog lizinga	337		
5.Odlivi za dividende i učešća u dobitku	338		
III.Neto priliv gotovine iz aktivnosti finans. (I-II)	339	75.447.427	13.935.639
IV.Neto odliv gotovine iz aktivnosti finans. (II-I)	340	0	0
G.UKUPNI PRILIVI GOTOVINE (AI+BI+VI)	341	83.818.930	18.549.144
D.UKUPNI ODLIVI GOTOVINE (AII+BII+VII)	342	77.084.112	18.593.330
Đ.NETO PRILIVI GOTOVINE (G-D)	343	6.734.818	0
E.NETO ODLIV GOTOVINE (D-G)	344	0	44.186

Ž.GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	345	28.779	72.965
Z.POZITIVNE KURSNE RAZLIKE NA OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	346		
I.NEGATIVNE KURSNA RAZLIKE NA OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	347		
J.GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA (G-D+Ž+Z-I)	348	6.763.597	28.779

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU
za period koji se završava na dan 31.12.2008. godine

U KM

R/b	Vrsta promjene u kapitalu	Dio kapitala koji pripada vlasnicima								Manjinski interes	Ukupni kapital
		Oznaka za AOP	Akcionarski kapital i drugi oblici osnovnog kapitala	Revalorizacije rezerve	Prenesene rezerve (kursne razlike)	Ostale rezerve (emisiona premija, zakonske i druge rezerve	Akumulisani neraspoređeni dobitak / nepokriveni gubitak	Ukupno	Ukupni kapital		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	Stanje na dan 31.12.2006. godine	901	411.112.879			24.079.329	-172.278.147	262.914.061		262.914.061	
2	Efekte promjena u računovodstvenim politikama	902								0	
3	Efekte ispravke osnovnih grešaka	903								0	
	Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2006. god., odnosno 01.01.2007. god. (901+902+903)	904	411.112.879			24.079.329	-172.278.147	262.914.061		262.914.061	
4	Efekte revalorizacije materijalnih i nematerijalnih sredstava	905								0	
5	Efekte revalorizacije dugoročnih finansijskih plasmana	906								0	
6	Kursne razlike nastale prevođenjem transakcija u stranoj valuti	907								0	
7	Ostali neto gubici perioda koji nisu iskazani u bilansu uspjeha	908								-2.813.057	
8	Neto gubitak perioda iskazan u bilansu uspjeha	909								-64.105.246	
9	Objavljene dividende i drugi vidovi raspodjele dobiti i pokriće gubitka	910								0	
10	Emisija akcionarskog kapitala i drugi vidovi povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala	911								0	
11	Stanje na dan 31.12.2007. god. (904+905+906+907+908+909+910+911)	912	411.112.879			24.079.329	-239.196.450	195.995.758		195.995.758	
12	Efekte promjena u računovodstvenim politikama	913								0	
13	Efekte ispravke osnovnih grešaka	914								0	

14	Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2007. god. / 01.01.2008. god. (912+913+914)	915	411.112.879				24.079.329	-239.196.450	195.995.758		195.995.758
15	Efekti revalorizacije materijalnih i nematerijalnih sredstava	916									0
16	Efekti revalorizacije dugoročnih finansijskih plasmana	917									0
17	Kursne razlike nastale provođenjem transakcija u stranoj valuti	918									0
18	Ostali neto dobiti / perioda koji nisu iskazani u bilansu uspjeha	919						-5.386.414	-5.386.414		-5.386.414
19	Neto dobitak / gubitak perioda iskazan u bilansu uspjeha	920						-18.206.226	-18.206.226		-18.206.226
20	Objavljene dividende i drugi vidovi raspodjele dobiti i pokriće gubitka	921					-24.079.329	24.079.329			0
21	Emisija akcionarskog kapitala i drugi vidovi ili smanjenja osnovnog kapitala	922	-148.198.818					148.198.818			
22	Stanje na dan 30.06.2008. godine (915+916+917+918+919+920+921+922)	923	262.914.061					-90.510.943	172.403.118		172.403.118

NAPOMENE UZ IZVJEŠTAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Prva Rafinerija nafte u Brodu izgrađena je u periodu od 1889. do 1892. godine. Investitor za izgradnju Rafinerije bila je Mađarska. Izbor geografske lokacije za gradnju Rafinerije u Brodu bio je opredijeljen geografskim položajem: na samom ulazu u Bosnu, na obali Save koja je plovna od Siska do ušća u Dunav i dalje do Crnog mora. Osim toga, Brod je još tada bio povezan prugom normalnog kolosijeka sa Evropom, a prugom uskog kolosijeka sa Bosnom. Najzad, u Brodu se nalazila velika pretovarna željeznička stanica. Rafinerija je počela sa radom 1892. godine pod imenom "Danica" dioničarsko društvo za hemijsku industriju. Kapacitet fabrike bio je 25.000 tona godišnje. Sirovina je dovožena željeznicom iz Poljske.

Država je 1927. godine, poslije pregovora sa "Standard Oil Company", prodala Rafineriju u Brodu. Novi vlasnik gradi novu destilaciju kapaciteta 300 tona dnevno. Sa početkom II svjetskog rata, "Standard Oil Company" napušta Jugoslaviju.

Rafinerije je poslije rata planski obnavljana i nacionalizovana. Izgrađena su nova postrojenja većeg kapaciteta prerade uz tendenciju povećanja sekundarne prerade. Na bazi ovih kapaciteta preradom postrojenja - Termičkog krekinga kapacitet se povećava na 1.800 tona dnevno, a otklanjanjem uskih grla u proizvodnji na 2.500 tona (1960. god.).

Sve veća motorizacija, rast potrebe za gorivima kao i razvoj tehnologije prerade nafte u svijetu, uticali su da se brodska rafinerija okrene gradnji linije Snam Progetti kapaciteta 1.320.000 t/g. Ova linija Rafinerije nafte završena je 1968. godine. Zahvaljujući odabranoj tehnologiji hidrokrekinga, omogućen je razvoj u oblasti hidrokrekovanih uljnih komponenata, tako da Rafinerija postaje jedan od pionira primjene nove tehnologije proizvodnje mazivih ulja. Ova linija obuhvata objekte: (1) toping sa stabilizacijom i spiterom; (2) postrojenja vakuum destilacije; (3) postrojenja za hidrobradu i reforming teškog benzina; (4) MEROX – TNG; (5) MEROX – banzina; (6) postrojenje za hidrokreking teškog vakuum gasnog ulja (ISOMAX); (7) postrojenje za proizvodnju vodonika i druga postrojenja.

Odmah po izgradnji i pokretanju linije „Snam Progetti“ prišlo se neophodnim rekonstrukcijama i uklanjanju uskih grla u proizvodnji i pripremi programa i projekata daljeg razvoja Rafinerije nafte. Polazeći od pretpostavke da razvoj kapaciteta treba da zadovolji buduće potrebe tržišta za naftnim derivatima i petrohemijskim sirovinama, počelo se sa razvojem novog koncepta koji će obezbijediti proizvodnju naftnih goriva za bližu i dalju budućnost. Na tim osnovama počinje izgradnja tvz. Nove linije kapaciteta prerade 3.000.000 tona nafte godišnje, koju čine desetak proizvodnih procesa. Uz klasične procese i postrojenja koja se uglavnom odnose na povećanje primarne prerade, grade se tehnološki sklopovi koji su novi ili rijetko zastupljeni u Rafineriji Brod, ali i drugim rafinerijama u bivšoj SFRJ. Gradi se katalitički reforming sa kontinuiranom regenerizacijom katalizatora – CCR Platforming i postrojenje za proizvodnju elementarnog sumpora, što omogućava veću proizvodnju visokooktanskog benzina sa jedne, a sa druge strane i proizvodnju sumpora iz kiselih gasova, koji su se prije toga spaljivali na baklji i teško zagađivali okolinu.

Postrojenje za deasfaltizaciju vakuum ostatka propanom i primjena nove tehnologije u proizvodnji cestovnih bitumena obezbijedili su veću fleksibilnost u radu i poboljšanje kvaliteta bitumena. Na istoj osnovi, proširena je sirovinaska baza hidrokrekinga za proizvodnju baznog uljnog destilata sa gradacijama viskoznosti sve do bright-stock-a.

Nova linija za preradu nafte puštena je u rad 1991. godine. Obezbijeđeni su i stabilni uslovi snabdijevanja energijom izgradnjom nove Energane II sa turbo agregatom snage 12 MW. Takođe, izgradnjom jugoslovenskog naftovoda obezbijeđeno je kontinuirano transportovanje nafte za potrebe Rafinerije, jer je do tada bilo dosta smetnji u riječnom transportu (zimski period, visoki i niski vodostaji). Međutim, ambiciozni planovi razvoja Rafinerije prekinuti su 1991. godine sa početkom rata na prostorima bivše SFRJ.

Završetkom rata prišlo se sanaciji ratnih šteta i revitalizaciji Rafinerije. Proizvodnja je obnovljena 1997. godine.

Kapaciteti

Rafinerija Brod se sastoji iz dvije odvojene proizvodne linije, Stare linije prerade kapaciteta 4.000 tona dnevno i Nove linije prerade kapaciteta 9.100 tona dnevno. U Staru liniju prerade uključena su postrojenja Atmosferske destilacije (4.000 tona dnevno), Vakuum destilacija (2.000 tona dnevno), Hidrokreking, Vodonično postrojenje, HDS benzina, Rekuperacija TNG-a itd. Postrojenje Hidrokrekinga značajno je za rad i Stare linije prerade i Nove linije prerade.

U rad nove linije uključuje se i postrojenje parnog reforminga kao neophodan proces za snabdijevanje nove linije svježim vodonikom. Izgradnjom Nove linije Rafinerija Brod je dobila veće kapacitete za preradu sirove nafte i modernije koncipiranu preradu. Proces prerade na novoj liniji se sastoji iz slijedećih faza: atmosferska i vakuum destilacija (9.100 tona/dan), HDS primarnog benzina, reformer sa kontinualnom regeneracijom katalizatora CCR (1.580 tona/dan), HDS kerozina (307 tona/dan), HDS plinskog ulja (1.474 tona/dan), dietanolaminski (DEA) tretman gasa (76 tona/dan), DEA tretiranje TNG-a (183 tona/dan), proizvodnja sumpora (84 tona/dan), tretman izduvnog gasa (60 tona/dan), propan deasfaltung vakuum ostatka (625 tona/dan) i oksidacije bitumena.

Rafinerija je planirala da aktiviranjem nove linije postepeno ukine rad Stare linije izuzev postrojenja 05 i 06; za njih je predviđena integracija u novi koncept prerade i povezivanje na komandnu tablu Nove linije. Međutim, uslijed ratnih razaranja i oštećenja kritične opreme na Novoj liniji, Rafinerija nafte Brod aktivirala je staru liniju sa skromnijim kapacitetom prerade dok se ne steknu uslovi za rad nove linije.

Kratkoročni prelazni koncept rada baziran je na radu Stare linije prerade baziranom na primarnoj preradi postrojenja 02 - Atmosferska destilacija, kapaciteta 4000 t/d ili 1.320.000 tona godišnje, a u dugoročnom periodu na bazi Nove linije prerade kapaciteta 9100 t/d ili 3.000.000 tona godišnje u koju će biti uključeno postrojenje 05 - Hidrokreking i 06 - Proizvodnja vodonika.

Pomoćna postrojenja proizvode i distribuiraju vodenu paru, električnu energiju i pomoćne medijume za potrebe rafinerije, a dimenzionirana su tako da vodenom parom snabdijevaju i druge manje industrijske potrošače u okolini kao i za grijanje poslovnog i stambenog prostora u Brodu. Rezervoari, dorada proizvoda i njihova otprema kao i servisne službe (održavanje, laboratorija itd.) organizovani su i opremljeni da zadovoljavaju potrebe obje procesne linije.

Rafinerija nafte je akcionarsko društvo sa potpunom odgovornošću.

Statutom Rafinerije nafte su utvrđeni organi Rafinerije nafte, njihove nadležnosti, ovlaštenja i odgovornosti.

Organi upravljanja društva su:

- *Skupština društva, kao organ vlasnika kapitala (akcionara),*

Deset najvećih akcionara su:

Naziv	% učešća	% učešća sa pravom glasa
OAD NEFTEGAZINKOR	79,998602	79,998602
ZEPTEK FOND AD BANJA LUKA	2,283455	2,283455
ZIF INVEST NOVA FOND AD BIJELEJINA	1,609612	1,609612
HYPO ALPE-ADRIA-BANK A.D. BL-KASTODI	1,461123	1,461123
EUROINVESTMENT FOND AD BANJA LUKA	1,453405	1,453405
POLARA INVEST FOND AD BANJA LUKA	0,896274	0,896274
ZIF BLB-PROFIT AD BANJA LUKA	0,835644	0,835644
ZIF JAHORINA KOIN AD PALE	0,559788	0,559788
ZIF KRISTAL INVEST FOND AD BANJA LUKA	0,512030	0,512030
ZIF BORS INVEST FOND AD BANJA LUKA	0,493145	0,493145

- *Nadzorni odbor*

1. Anatolii Borisovič Ballo	predsjednik
2. Duško Perović	član
3. Svetlana Mihailovna Lobanova	član
4. Svetlana Nikolaevna Suvorova	član
5. Sergei Aleksandrovič Kapačev	član

- *Upravni odbor*

1. Vladimir Ivanovič Kušnarev	član
2. Marina Aleksandrovna Denisova	član
3. Oleg Viktorovič Minžulin	član

- *Direktor*

Aleksandr Litvinenko (Danilovič) direktor

Prosječan broj zaposlenih na bazi stanja na kraju mjeseca u 2007. godini je 1.354 , a u 2008. god 1.377 radnika.

Podatke su nam prezentovali Savo Kojić i Savo Bačić.

Interna kontrola nije uspostavljena kao posebna funkcija nadzora u Društvu.

Sjedište Društva: Svetog Save bb, Brod, REPUBLIKA SRPSKA, BiH.

Matični broj: 1046853

JIB: 4400130910001

Šifra djelatnosti: 23201.

2. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sačinjavanju finansijskih izvještaja Društvo je obavezno da se pridržava sljedećih načela:

- *Načelo stalnosti poslovanja*, iz koga proizilazi da imovinski, finansijski i prinostni položaj Društva kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju omogućuju poslovanje u neograničenom roku.
- *Načelo dosljednosti*, koje podrazumijeva da se način procjenjivanja bilansnih pozicija ne mijenja u dužem vremenskom periodu, a ako do promjene ipak dođe, efekat promjene se kvantifikuje i prezentuje u skladu sa MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.
- *Načelo opreznosti*, u skladu s kojim se imovina Društva vrednuje po principu niže vrijednosti, a obaveze po principu više vrijednosti, osim ako se relevantnim MSFI-a ne zahtijeva drugačije. Ovo načelo podrazumijeva primjenu:
  - *principa realizacije*, prema kome se u bilans uspjeha mogu uključiti samo realizovani dobiti,
  - *principa impariteta*, (nejednake vijednosti), kojim se zahtijeva bilansiranje imovine po najnižoj, a obaveza po najvišoj vrijednosti, što ima za posljedicu odmjeravanje rashoda na više, a prihoda na niže, kao i uzimanje u obzir svih obezvredjenja i rezervisanja.
- *Načelo uzročnosti*, prema kome se u obzir uzimaju svi prihodi i rashodi datog obračunskog perioda bez obzira na momenat naplate prihoda (fakturisana realizacija) i momenat plaćanja po osnovu rashoda.
- *Načelo pojedinačnog procjenjivanja*, pri čemu eventualna grupna procjenjivanja proističu iz pojedinačnog procjenjivanja.
- *Načelo identiteta bilansa*, po kome bilans otvaranja poslovnih knjiga za tekuću godinu mora da bude identičan zaključnom bilansu za prethodnu godinu. Eventualna odstupanja od ovog načela prilikom formiranja početnog stanja mogu biti zasnovana samo na sugestijama i preporukama datim u revizorskom izvještaju za prethodni obračunski period.

3. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Organizacija računovodstvenog sistema, interni računovodstveni kontrolni postupci i računovodstvene politike regulisane su odgovarajućim aktima Društva.

Osnovne računovodstvene politike koje su primjenjivane pri sastavljanju i prezentaciji finansijskih izvještaja za 2008. godinu su sljedeće:

Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja su sredstva koja se mogu indentifikovati kao nemonetarna i bez fizičkog obilježja. Kao nematerijalna ulaganja priznaju se nematerijalna ulaganja koja ispunjavaju uslove propisane *MRS 38 – Nematerijalna ulaganja*, imaju korisni vijek trajanja duži od godinu dana i pojedinačna nabavna cijena u vrijeme nabavke ulaganja je veća od prosječne bruto zarade po zaposlenom u Republici, prema posljednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Ukoliko nematerijalno ulaganje ne ispunjava navedene uslove, isto se priznaje na teret rashoda perioda u kojem je nastalo.

Početno mjerenje nematerijalnih ulaganja vrši se po nabavnoj vrijednosti ili po cijeni koštanja.

Naknadno mjerenje, nakon početnog priznavanja nematerijalnih ulaganja, vrši se po troškovnom modelu iz *MRS 38 – Nematerijalna ulaganja*, odnosno po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja, umanjenoj za ispravke vrijednosti po osnovu kumulirane amortizacije i obezvređenja.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja koja podliježu amortizaciji vrši se primjenom proporcionalnog metoda u roku od 5 godina, osim ulaganja čije je vrijeme utvrđeno ugovorom, kada se otpisivanje vrši u rokovima koji proističu iz ugovora.

Obračun amortizacije nematerijalnih ulaganja vrši se od početka narednog mjeseca, kada je nematerijalno ulaganje stavljeno u upotrebu.

Osnovicu za obračun amortizacije nematerijalnih ulaganja čini nabavna vrijednost, odnosno cijena koštanja.

Naknadni izdatak, koji se odnosi na nematerijalno ulaganje nakon njegove nabavke ili završetka, uvećava vrijednost nematerijalnog ulaganja ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, tj. ako je vijek tranja duži od godinu dana i ako je vrijednost naknadnog izdatka veća od prosječne bruto zarade u Republici Srpskoj, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Naknadni izdatak koji ne zadovoljava prethodne uslove iskazuje se kao trošak poslovanja u periodu u kojem je nastao.

Za naknadni izdatak koji uvećava vrijednost nematerijalnog ulaganja koriguje se i nabavna vrijednost.

Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema priznaju se i podliježu amortizaciji ako ispunjavaju uslove propisane *MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema*, čiji je korisni vijek duži od godinu dana i pojedinačna nabavna cijena u vrijeme nabavke sredstava je veća od prosječne bruto zarade po zaposlenom u Republici Srpskoj, prema posljednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Početno mjerenje nekretnina, postrojenja i opreme, koji ispunjavaju uslove za priznavanje kao stalno sredstvo, vrši se po nabavnoj vrijednosti ili po cijeni koštanja.

Naknadno mjerenje nakon početnog priznavanja nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po troškovnom modelu iz *MRS – 16 Nekretnine, postrojenja i oprema*, odnosno po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja, umanjenoj za ispravke vrijednosti po osnovu kumulirane amortizacije i obezvređenja.

Amortizacija osnovnih sredstava se obračunava po stopama procijenjenog vijeka upotrebe sredstva primjenom proporcionalne metode tokom njihovog korisnog vijeka trajanja.

Naknadni izdatak koji se odnosi na nekretninu, postrojenje ili opremu nakon njegove nabavke ili završetka, uvećava vrijednost sredstva ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, tj. ako je vijek trajanja duži od godinu dana i ako je vrijednost naknadnog izdatka viša od prosječne bruto zarade po zaposlenom u Republici Srpskoj, prema posljednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike. Naknadni izdatak koji ne zadovoljava prethodne uslove iskazuje se kao trošak poslovanja u periodu u kojem je nastao. Takođe, ako je naknadni izdatak nastao pretežno po osnovu rada, potrošnog materijala i sitnijih rezervnih dijelova, taj izdatak se iskazuje kao tekući trošak održavanja. Za naknadni izdatak koji uvećava vrijednost nekretnine, postrojenja i opreme koriguje se i nabavna vrijednost. Ako je vijek trajanja ugrađenog dijela, priznatog kao naknadi izdatak, različit od vijeka trajanja sredstva u koje je ugrađen, onda se taj dio vodi kao posebno sredstvo i amortizuje se u toku korisnog vijeka trajanja.

Odstranjeni dio se rashoduje po procijenjenoj vrijednosti, ako nije moguće utvrditi njegovu knjigovodstvenu vrijednost.

Alat i sitan inventar

Kao stalno sredstvo priznaju se i podliježu amortizaciji sredstva alata i sitnog inventara, čiji je korisni vijek duži od godinu dana i pojedinačna nabavna cijena u vrijeme nabavke sredstava je veća od prosječne bruto zarade po zaposlenom u Republici Srpskoj, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Sredstva - alat i sitni inventar, za koje ovim pravilnikom nije propisana stopa amortizacije, iskazuje se kao oprema na posebnom analitičkom računu.

Sredstva - alat i sitni inventar, koja ne zadovoljavaju naprijed navedene uslove iskazuju se kao obrtna sredstva (zalihe).

Rezervni dijelovi

Kao stalno sredstvo priznaju se ugrađeni rezervni dijelovi, čiji je korisni vijek duži od godinu dana i pojedinačna nabavna cijena u vrijeme nabavke sredstava je veća od prosječne bruto zarade po zaposlenom u Republici Srpskoj, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike. Takvi rezervni dijelovi, po ugradnji, uvećavaju knjigovodstvenu vrijednost sredstva u koji su ugrađeni.

Rezervni dijelovi koji ne zadovoljavaju naprijed navedene uslove, iskazuju se kao trošak poslovanja.

Zalihe

Zalihe su sredstva:

- a) koja se drže za prodaju u običajenom toku poslovanja,
- b) koja su u procesu proizvodnje, a namijenjene su za prodaju,
- c) u obliku materijala ili pomoćnih sredstava koja se troše u procesu proizvodnje ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju:

- 1) osnovni i pomoćni materijal koji će biti iskorišćen u procesu proizvodnje,
- 2) nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku,
- 3) gotove proizvode koje je proizvelo Društvo,
- 4) robu koja je nabavljena i drži se radi preprodaje, uključujući i nekretnine pribavljene radi dalje prodaje.

Zalihe materijala, nedovršene proizvodnje, gotovih proizvoda i robe, izuzev zaliha poljoprivrednih proizvoda, računovodstveno se obuhvataju u skladu sa *MRS 2 – Zalihe*.

Zalihe materijala koje se nabavljaju od dobavljača, mjere se po nabavnoj vrijednosti ili po neto prodajnoj vrijednosti, ako je niža.

Zalihe materijala koje su proizvedene kao sopstveni učinak Društva mjere se po cijeni koštanja ili po neto prodajnoj vrijednosti, ako je niža. Nabavnu vrijednost ili cijenu koštanja zaliha čine svi troškovi nabavke, troškovi proizvodnje (konverzije) i drugi troškovi nastali dovođenjem zaliha na njihovo sadašnje mjesto i stanje.

Troškovi nabavke materijala obuhvataju nabavnu cijenu, uvozne dažbine i druge poreze (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je PDV koji se može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke. Kada se materijal proizvodi kao proizvod sopstvene proizvodnje i dalje koristi u narednoj fazi procesa proizvodnje, njegova procjena vrši se u visini troškova proizvodnje tih zaliha, a najviše do neto prodajne vrijednosti tih zaliha.

Obračun izlaza (utroška) zaliha materijala, vrši se po metodi prosječne ponderisane cijene.

Zalihe nedovršene proizvodnja mjere se po cijeni koštanja ili po neto prodajnoj vrijednosti, ako je niža.

Cijena koštanja, odnosno troškovi proizvodnje zaliha obuhvataju troškove koji su direktno povezani sa jedinicama proizvoda. Oni, takođe, obuhvataju sistematsko dodjeljivanje fiksnih i promjenljivih režijskih troškova koji nastaju prilikom utroška materijala za proizvodnju gotovih proizvoda. Fiksni režijski troškovi su oni indirektni troškovi koji su relativno konstantni, bez obzira na obim proizvodnje, kao što su amortizacija i održavanje fabričkih zgrada i opreme, kao i troškovi rukovođenja i upravljanja fabrikom. Promjenljivi režijski troškovi su oni indirektni troškovi proizvodnje koji se mijenjaju, direktno ili skoro direktno, srazmjerno promjeni obima proizvodnje, kao što su indirektni materijal i indirektna radna snaga.

Zalihe gotovih proizvoda vode se po planskoj cijeni koja ne smije biti veća od neto prodajne cijene. Obračunom odstupanja na kraju obračunskog perioda, zalihe gotovih proizvoda se svode na cijenu koštanja.

Zalihe robe mjere se po nabavnoj vrijednosti ili neto prodajnoj vrijednosti, ako je niža.

Kratkoročna potraživanja i plasmani

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanje od kupaca – zavisnih i povezanih pravnih lica i ostalih kupaca u zemlji i inostranstvu po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga.

Kratkoročni plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrijednosti i ostale kratkoročne plasmane sa rokom dospjeća, odnosno prodaje do godinu dana od dana bilansa.

Kratkoročna potraživanja od kupaca mjere se po vrijednosti iz originalne fakture. Ukoliko se vrijednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u izvještajnu valutu po važećem kursu Centralne banke BiH na dan transakcije. Promjene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma

naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti na dan bilansa preračunavaju se prema važećem kursu Centralne banke BiH, a kursne razlike priznaju se kao prihod ili rashod perioda. Indirektan otpis, odnosno ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrijednosti vrši se kod potraživanja od kupaca kod kojih je od roka za njihovu naplatu prošlo najmanje 60 dana. Odluku o indirektnom otpisu, odnosno ispravci vrijednosti potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrijednosti na predlog Komisije za popis potraživanja i kratkoročnih plasmana donosi Upravni odbor Društva.

Direktan otpis potraživanja od kupaca na teret rashoda perioda vrši se ukoliko je nenaplativost izvjesna i dokumentovana – Društvo nije uspjelo sudskim putem da izvrši njegovu naplatu i potraživanje je prethodno bilo uključeno u prihode Društva. Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca na prijedlog Komisije za popis potraživanja i kratkoročnih plasmana donosi Upravni odbor Društva.

Kratkoročni finansijski plasmani koji se ne drže radi trgovanja mjere se po amortizovanoj vrijednosti, ne uzimajući u obzir namjeru Društva da ih drži do roka dospijeca.

Finansijske obaveze

Finansijskim obavezama smatraju se dugoročne obaveze, kratkoročne finansijske obaveze, kratkoročne obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze.

Prilikom početnog priznavanja, Društvo mjeri finansijsku obavezu po njenoj nabavnoj vrednosti koja predstavlja fer vrijednost nadoknade koja je primljena za nju. Transakcioni troškovi uključuju se u početno mjerenje svih finansijskih obaveza.

Nakon početnog priznavanja, Društvo mjeri sve finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti, osim obaveza koje drži radi trgovanja i derivata koji predstavljaju obaveze koje mjeri po fer vrijednosti.

Smanjenje obaveza po osnovu zakona, vanparničnog poravnanja i sl. vrši se direktnim otpisivanjem.

Prihodi i rashodi

Prihodi obuhvataju prihode od uobičajenih aktivnosti Društva i dobitke. Prihodi od uobičajenih aktivnosti su prihodi od prodaje robe, proizvoda i usluga, prihodi od aktiviranja učinaka, prihodi od subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraćaja dažbina po osnovu prodaje robe, proizvoda i usluga, prihodi od doprinosa i članarina, i drugi prihodi koji su obračunati u knjigovodstvenoj ispravi, nezavisno od vremena naplate.

Dobici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju i mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici predstavljaju povećanje ekonomskih koristi i kao takvi po prirodi nisu različiti od prihoda. Dobici uključuju dobitke proistekle iz prodaje dugoročnih sredstava, nerealizovane dobitke. Dobici se prikazuju na neto osnovi, nakon umanjenja za odgovarajuće rashode.

Rashodi obuhvataju troškove koji proističu iz uobičajenih aktivnosti Društva i gubitke. Troškovi koji proističu iz uobičajenih aktivnosti Društva uključuju rashode direktnog materijala i robe i druge poslovne rashode nezavisno od momenta plaćanja.

Gubici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju i mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici predstavljaju smanjenja ekonomskih koristi i kao takvi nisu po svojoj prirodi različiti od drugih rashoda. Gubici se priznaju na neto osnovi, nakon umanjenja za odgovarajuće prihode.

4. NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

1. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

u KM

Redni broj	O P I S	Tekuća godina		Prethodna godina
		Iznos	%	
1	2	3	4	5
1.	Zemljišta šume i višegodišnji zasadi	25.238.131	4,95	25.238.131
2.	Građevinski objekti	119.804.585	23,51	125.959.100
3.	Oprema	320.279.494	62,85	333.105.775
4.	Alat i inventar	0	0,00	0
5.	Osnovno stado	0	0,00	0
6.	Ostala osnovna sredstva	22.277	0,00	22.267
7.	Avansi i osnovna sredstva u pripremi	44.225.798	8,68	0
	UKUPNO	509.570.285	100,00	484.325.273

Ukupna osnovna sredstva su evidentirana u iznosu od 509.570.285 KM. Zemljište je evidentirano u iznosu od 25.238.131 KM, oprema je evidentirana u iznosu od 320.279.494 KM, dok su ostala osnovna sredstva evidentirana u iznosu od 22.277 KM. U prethodnom periodu, Društvo je angažovalo konsultantsku kuću koja je izvršila procjenu vrijednosti osnovnih sredstava na dan 31.12.1999. godine, nakon čega nije vršilo utvrđivanje fer vrijednosti imovine u skladu sa MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema.

Nismo prisustvovali popisu imovine Društva na dan 31.12.2008. godine, ali smo proveli odgovarajuće analitičke postupke koji zbog specifičnosti poslovanja Društva ne daju dovoljno pouzdane rezultate koji bi bili osnov za uvjeravanje revizora u tačnost prezentovanih podataka.

Stope amortizacije su utvrđene na osnovu procijenjenog vijeka korišćenja osnovnih sredstava. Procjenu preostalog vijeka korišćenja sredstava je izvršila posebna komisija imenovana od strane rukovodstva Društva 22.12.2000. godine. Stope amortizacije, koje su rezultat procjene i trenutno se primjenjuju, nisu usklađene sa odgovarajućim stopama predviđenim Nomenklaturom.

Tako se oprema – Stara linija – amortizuje po stopi od 0,10 -1,74 % dok je po Nomenklaturi predviđena stopa od 14,3%.

Avansi i osnovna sredstva u pripremi su evidentirani u iznosu od 44.225.798 KM i odnose se na generalni remont nove linije po Ugovoru sklopljenom u 2008. godini. Konačna vrijednost radova će biti utvrđena poslije izvođenja kompletne provjere tehničkog stanja opreme.

2. ZALIHE I DATI AVANSI

u KM

Redni broj	O P I S	Tekuća godina		Prethodna godina
		Iznos	%	
1	2	3	4	5
1.	Materijal	10.257.268	56,81	9.676.418
2.	Nedovršeni vlastiti učinci	2.799.953	15,51	6.106.826
3.	Gotovi proizvodi	3.450.852	19,11	1.481.478
4.	Roba	26.401	0,15	9.237
5.	Stalna sredstva namij. za otuđenje	0	0,00	0
6.	Dati avansi	1.520.848	8,42	36.008
	UKUPNO	18.055.322	100,00	17.309.967

Ukupne zalihe i dati avansi su evidentirani u iznosu od 18.055.322 KM, od čega su zalihe materijala iskazane u iznosu od 10.257.268 KM, nedovršeni vlastiti učinci su evidentirani u iznosu od 2.799.953 KM, gotovi proizvodi su evidentirani u iznosu od 3.450.852 KM, dok je roba evidentirana u iznosu od 26.401 KM. Zalihe materijala, nedovršene proizvodnje i gotovi proizvodi se evidentiraju na klasi 9 – pogonsko knjigovodstvo. Stepenn dovršenosti proizvodnje utvrđuje posebna stručna komisija koja svoj izvještaj šalje knjigovodstvu na kraju obračunskog perioda.

Dati avansi su evidentirani u iznosu od 1.520.848 KM i odnose se na avanse date u zemlji i inostranstvu. Najznačajniji iznos se odnosi na avans dat preduzeću ROFA iz Austrije za laboratorijsku opremu u iznosu od 1.188.055 KM.

Nismo prisustvovali popisu zaliha Društva na dan 31.12.2008. godine, ali smo proveli odgovarajuće analitičke postupke koji zbog specifičnosti poslovanja Društva ne daju dovoljno pouzdane rezultate koji bi bili osnov za uvjeravanje revizora u tačnost prezentovanih podataka.

3. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

u KM

Redni broj	O P I S	Tekuća godina		Prethodna godina
		Iznos	%	
1	2	3	4	5
1.	Učešća u kapit. povez. pravnih lica	0	0,00	0
2.	Učešća u kapit. drugih pravnih lica	26.642	3,55	26.642
3.	Dugor. kred. povez. pravnim licima	180.000	24,00	180.000
4.	Ostali dugoročni krediti	543.460	72,45	595.945
5.	Dugoročne hartije od vrijednosti	0	0,00	0
6.	Otkupljene sopstvene akcije	0	0,00	0
7.	Ulaganje u finansijski zakup	0	0,00	0
8.	Ostali dugoročni plasmani	0	0,00	0
	UKUPNO	750.102	100,00	802.587

Ukupni dugoročni finansijski plasmani su evidentirani u iznosu od 750.102 KM, od čega se na ostale dugoročne kredite odnosi 543.460 KM po osnovu Ugovora sa Raiffeisen bankom o subvencionisanju kamate na stambene kredite iz 2002. godine (10%) za radnike zaposlene u Društvu.

Dugoročni kredit povezanim pravnim licima je evidentiran u iznosu od 180.000 KM i odnosi se na kredit dat Terpentinu Višegrad. Terpentini Višegrad je pravno lice u stečaju. Društvo je u roku prijavilo svoja potraživanja. Dana 19.6.2008. godine po osnovu ovog i drugih potraživanja naplaćen je iznos od 679.868 KM.

Učešća u kapitalu povezanih pravnih lica evidentirana su u iznosu od 26.642 KM i odnose se na učešće u kapitalu preduzeća CETA u iznosu od 14.204 KM i preduzeća KOSIG u iznosu od 12.438 KM.

4. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA I PLASMANI

u KM

Redni broj	O P I S	Tekuća godina		Prethodna godina
		Iznos	%	
1	2	3	4	5
1.	<i>Kratkoročna potraživanja (a-g)</i>	10.263.488	100,00	16.657.697
a)	Kupci- povezana pravna lica	0	0,00	0
b)	Ostali kupci	5.318.472	51,82	8.385.635
v)	Potraž. iz specifičnih poslova	149.950	1,46	0
g)	Druga potraživanja	4.795.066	46,72	8.272.062
2.	<i>Kratk. finasijski plasmani (a-đ)</i>	0	0,00	327.006
a)	Kratk. plasmani u povez. pravna lica	0	0,00	0
b)	Kratkoročni krediti	0	0,00	327.006
v)	Hartije od vrijednosti	0	0,00	0
g)	Dio ul. u fin. zak. koji dospijeva do jedne godine	0	0,00	0
d)	Otkupljene sopstvene acije	0	0,00	0
đ)	Ostali krat. finasijski plasmani	0	0,00	0
	UKUPNO	10.263.488	100,00	16.984.703

Ukupna kratkoročna potraživanja su evidentirana u iznosu od 10.263.488 KM. Potraživanja od kupaca su evidentirana u iznosu od 5.318.472 KM, potraživanja iz specifičnih poslova su evidentirana u iznosu 149.950 KM od čega se iznos od 100.000 KM odnosi na potraživanja od opštine Vukosavlje, a iznos od 49.950 KM na potraživanja od preduzeća Metal – Emajl koje je u stečaju.

Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca je evidentirana u iznosu od 29.190.917 KM.

Uvidom u specifikaciju svih potraživanja od kupaca konstatovali smo da bruto iznos svih potraživanja Društva iznose 43.629.447 KM, od čega se na potraživanja do jedne godine odnosi iznos od 4.995.714 KM, na potraživanja od jedne do tri godine se odnosi iznos od 1.720 KM, dok se na potraživanja sa rokom preko tri godine odnosi iznos od 38.632.013 KM. Ukupna ispravka vrijednosti svih potraživanja na dan 31.12.2008. godine iznosi 38.864.552 KM.

Druga potraživanja evidentirana u iznosu od 4.795.066 KM. Potraživanja od Fonda zdravstvenog osiguranja su evidentirana u iznosu od 679.321 KM i odnose se na potraživanja po osnovu bolovanja i porodiljskog odsustva iz prethodnog perioda. Fond je priznao samo iznos od 36.589 KM.

5. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

u KM

O P I S	Tekuća godina
1. Ekvivalenti gotovine (hartije od vrednosti)	0
2. Žiro i tekući računi	908.874
3. Izdvojena novčana sredstva i akreditivi	370.453
4. Blagajna	4.764
5. Devizni račun	5.479.481
6. Devizni akreditivi	0
7. Devizna blagajna	0
8. Ostala novčana sredstva	0
9. Ispravka vrijednosti gotovinskih ekvivalenata i gotovine	0
Got. ekvivalenti i gotovina - ukupno (1 do 8 - 9)	6.763.572

Ukupna gotovina i gotovinski ekvivalenti su evidentirani u iznosu od 6.763.572 KM, od čega se na sredstva na deviznom računu odnosi iznos od 5.479.481 KM. Sredstva na računima kod poslovnih banaka su evidentirana u iznosu od 908.874 KM, izdvojena novčana sredstva i akreditivi su evidentirana u iznosu od 370.453 KM dok su u blagajni evidentirana sredstva u iznosu od 4.764 KM. U knjigovodstvu novčanih sredstava je evidentirana garancija kod Hypo banke u iznosu od 189.390 EUR iz 2008. godine.

6. KAPITAL

u KM

Redni broj	O P I S	Tekuća godina		Prethodna godina
		Iznos	%	
1	2	3	4	5
<i>I</i>	<i>Osnovni kapital</i>	262.914.061	152,50	411.112.879
1.	Akcijski kapital- obične akcije	262.914.061	152,50	411.112.879
2.	Akcijski kaptal - priorit. akcije	0	0,00	0
3.	Udjeli društva sa ogran. odgovor.	0	0,00	0
4.	Ulozi	0	0,00	0
5.	Državni kapital	0	0,00	0
6.	Zadružni udjeli	0	0,00	0
7.	Ostali kapital	0	0,00	0
<i>II</i>	<i>Emisiona premija</i>	0	0,00	0
<i>III</i>	<i>Revalorizacije rezerve</i>	0	0,00	0
<i>IV</i>	<i>Rezerve iz dobitka</i>	0	0,00	23.102.261
1.	Zakonske rezerve	0	0,00	0
2.	Statutarne rezerve	0	0,00	23.102.261
<i>V</i>	<i>Druge rezerve</i>	0	0,00	977.068
<i>VI</i>	<i>Neraspoređeni dobitak</i>	0	0,00	0
1.	Nerasp. dobitak iz ranijih godina	0	0,00	0
2.	Nerasp. dobitak tekuće godine	0	0,00	0
<i>VII</i>	<i>Gubitak do visine kapitala</i>	90.510.942	52,50	239.196.450
1.	Gubitak iz ranijih godina	72.304.717	41,94	175.091.204
2.	Gubitak tekuće godine	18.206.225	10,56	64.105.246
	UKUPNO	172.403.119	100,00	195.995.758

Ukupan kapital je evidentiran u iznosu od 172.403.119 KM. Akcijski kapital je evidentiran u iznosu od 262.914.061 KM, gubitak iz ranijih godina je evidentiran u iznosu od 72.304.717 KM dok je gubitak tekuće godine evidentiran u iznosu od 18.206.225 KM.

Skupština akcionara Društva je 2.10.2007. godine donijela odluku o smanjenju osnovnog kapitala br. 148/07 kojom se pokriva iskazani gubitak po godišnjem obračunu za 2006. godinu u iznosu od 172.278.147 KM i to 23.102.261 KM na teret statutarne rezervi, 977.068 KM na teret drugih rezervi i 148.198.818 KM na teret osnovnog kapitala Društva smanjenjem broja akcija koje su redovne akcije „A“, klase, pojedinačne nominalne vrijednosti 1 KM.

Osnovni sud u Doboju je svojim Rješenjem od 29.8.2008. godine prihvatio odluku skupštine akcionara Društva o smanjenju osnovnog kapitala, tako da osnovni kapital Društva nakon smanjenja iznosi 262.914.061 KM.

7. DUGOROČNE I KRATKOROČNE OBAVEZE

u KM

Redni broj	O P I S	Tekuća godina		Prethodna godina
		Iznos	%	
1	2	3	4	5
<i>I</i>	<i>Dugoročne obaveze</i>	<i>224.586.160</i>	<i>60,15</i>	<i>113.638.003</i>
1.	Obav. koje se mogu konvert. u kapital	0	0,00	0
2.	Obav. prema povez. pravnim licima	0	0,00	0
3.	Obav. po dugoročnim HOV	0	0,00	0
4.	Dugoročni krediti	217.342.894	58,21	0
5.	Obav. po osnovu finansijskog zakupa	0	0,00	0
6.	Obav. po osnovu ulaganja u nekretnine	0	0,00	0
7.	Ostale dugoročne obaveze	7.243.266	1,94	113.638.003
<i>II</i>	<i>Odgođene poreske obaveze</i>	<i>126.478.240</i>	<i>33,88</i>	<i>0</i>
<i>III</i>	<i>Kratkoročne obaveze</i>	<i>22.289.610</i>	<i>5,97</i>	<i>195.550.380</i>
1.	Kratkoročni krediti od povezanih pravnih lica	0	0,00	0
2.	Ostali kratkoročni krediti	0	0,00	1.774.656
3.	Dio dugoročnih obaveza koje dospijevaju do jedne godine	0	0,00	0
4.	Ostale kratkoročne fin. obaveze	0	0,00	0
5.	Primljeni avansi depoziti i kaucije	721.366	0,19	4.350.027
6.	Dobavljači - pvezana pravna lica	0	0,00	0
7.	Ostali dobavljači	18.444.425	4,94	3.925.762
8.	Ostale obaveze iz poslovanja	0	0,00	786.878
9.	Obaveze iz specifičnih poslova	0	0,00	172.598.211
10.	Obaveze za zarade i naknade zarada	1.091.365	0,29	2.604.643
11.	Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	1.861.924	0,50	7.429.238
12.	Druge obaveze	170.530	0,05	2.080.965
	UKUPNO Obaveze	373.354.010	166,12	309.188.383

Ukupne obaveze su evidentirane u iznosu od 373.354.010 KM, od čega se na kratkoročne obaveze odnosi iznos od 22.289.610 KM, dok su dugoročne obaveze evidentirane u iznosu od 224.586.160 KM.

Odgođene poreske obaveze su evidentirane u iznosu od 126.478.240 KM i evidentirane su po osnovu sporazuma o načinu restrukturisanja poreskih obaveza sklopljenim u 2008. godini sa nadležnim republičkim organom.

Društvo je u 2008. godini potpisalo ugovore o dva kredita za finansiranje remonta postrojenja. Obaveze po ovim dugoročnim kreditima su iskazane u iznosu od 217.342.894 KM.

Ostale dugoročne obaveze su evidentirane u iznosu od 7.243.266 KM i odnose se na obaveze Društva prema republičkim organima nastale po protokolu potpisanom 2008. godine. Obaveze prema dobavljačima su iskazane u bilansu u iznosu od 18.444.425 KM, od čega se na obaveze prema dobavljačima u inostranstvu odnosi iznos od 17.587.209 KM, a na obaveze prema dobavljačima u zemlji se odnosi iznos od 857.216 KM.

Uvidom u analitičku evidenciju konstatovali smo da su ukupne obaveze prema dobavljačima evidentirane u ukupnom iznosu od 18.535.678 KM, od čega se na obaveze do jedne godine odnosi iznos od 18.468.408 KM, na obaveze od jedne do tri godine se odnosi iznos od 21.889 KM dok se na obaveze preko tri godine odnosi iznos od 45.381 KM.

Obaveze za poreze, doprinose i dažbine su evidentirane u iznosu od 1.861.924 KM, obaveze za zarade i naknade zarada su evidentirane u iznosu od 1.091.365 KM.

Primljeni avansi su evidentirani u iznosu od 721.366 KM i odnose se na primljene avanse od Rafinerije ulja u Modriči u iznosu od 33.085 KM, koje je nastalo preuzimanjem obaveza NIRS u 2003. godini – izvodi otvorenih stavki još nisu usaglašeni u iznosu od 13.269 KM. Primljeni avansi od ostalih članica NIRS u iznosu od 688.225 KM se odnose na preostali iznos obaveza Društva nakon provedene kompenzacije u 2008. godini.

Druge obaveze iskazane u iznosu od 170.530 KM i odnose se na razne obustave u iznosu od 120.203 KM, te na obaveze prema zaposlenim – otpremnine i sl. – u iznosu od 46.925 KM i na obaveze prema članovima Upravnog i Nadzornog odbora u iznosu od 3.400 KM.

8. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA

u KM

Redni broj	O P I S	Tekuća godina		Prethodna godina
		Iznos	%	
1	2	3	4	5
<i>I</i>	<i>Prihodi redovne djelatnosti</i>	<i>36.862.951</i>	<i>100,00</i>	<i>10.441</i>
1.	Prihodi od prodaje robe	56.763	0,15	8.706
2.	Prihodi od prod. pr. i usluga	5.174.567	14,04	1.735
3.	Efekti promjena vr. biološke imovine i aktiviranja učinaka	1.811.191	4,91	0
4.	Prihodi od premija subvencija dotacija i drugi slični prihodi	29.774.417	80,77	0
5.	Drugi poslovni prihodi	46.013	0,12	0
6.	Povećanje vrijed. zaliha učinaka	0	0,00	0
7.	Smanjenje vrijed. zaliha učinaka	0	0,00	0
<i>II</i>	<i>Rashodi redovne djelatnosti</i>	<i>61.039.500</i>	<i>100,00</i>	<i>35.910.588</i>
1.	Nabavna vrijednost prodane robe	69.987	0,11	1.206
2.	Troškovi materijala za izradu	3.943.892	6,46	1.598.978
3.	Troškovi ostalog materijala	2.798.932	4,59	0
4.	Troškovi goriva i energije	1.507.813	2,47	827.765
5.	Troškovi zarada naknada zarada i ostali lični rashodi	16.536.222	27,09	11.236.658
6.	Troškovi proizvodnih usluga	12.837.081	21,03	196.975
7.	Troškovi amortizacije	20.478.633	33,55	20.548.027
8.	Troškovi rezervisanja za materijalne troškove	0	0,00	0
9.	Nematerijalni troškovi (osim poreza i doprinosa)	1.871.308	3,07	244.777
10.	Troškovi poreza	981.232	1,61	1.256.202
11.	Troškovi doprinosa	14.400	0,02	0

Prihodi redovne djelatnosti su evidentirani u iznosu od 36.862.951 KM, od čega se na prihode od premija, subvencija i sl. odnosi iznos od 29.747.417 KM, na prihode od prodaje roba i usluga odnosi se iznos 5.174.567 KM, na prihode od efekata aktiviranja učinika se odnosi iznos od 1.811.191 KM. Rashodi redovne djelatnosti 61.039.500 KM, od čega se na troškove amortizacije odnosi iznos od 20.478.633 KM, na troškove zarada se odnosi iznos od 16.536.222 KM, na troškove proizvodnih usluga se odnosi iznos od 12.837.081 KM, dok se na nematerijalne troškove odnosi iznos od 1.871.308 KM. Troškovi materijala za izradu iznose 3.943.892 KM, troškovi ostalog materijala iznose 2.798.932 KM, troškovi goriva i energije iznose 1.507.813 KM, dok su troškovi poreza evidentirani u iznosu od 981.232 KM. Nabavna vrijednost prodane robe je evidentirana u iznosu 69.987 KM, a troškovi doprinosa u iznosu od 14.400 KM.

9. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI

u KM

Redni broj	O P I S	Tekuća godina		Prethodna godina
		Iznos	%	
1	2	3	4	5
<i>I</i>	<i>Finansijski prihodi</i>	36.050	100,00	2.506.344
1.	Finansijski prih. od pov. pravnih lica	0	0,00	0
2.	Prihodi od kamata	35.795	99,29	157
3.	Pozitivne kursne razlike	255	0,71	2.300.059
4.	Dobici po osnovu promjene fer vrijednosti ulaganja u nekretnine	0	0,00	0
5.	Ostali finansijski prihodi	0	0,00	206.128
<i>II</i>	<i>Finansijski rashodi</i>	85.732	100,00	10.017.462
1.	Finansijski rashodi iz odnosa sa povezanim pravnim licima	0	0,00	0
2.	Rashodi kamata	75.702	88,30	9.906.440
3.	Negativne kursne razlike	10.030	11,70	111.022
4.	Otpisi dug. finansijskih plasmana	0	0,00	0
5.	Gubici po osnovu promjene fer vrijednosti ulaganja u nekretnine	0	0,00	0
6.	Ostali finansijski rashodi	0	0,00	0

Finansijski prihodi su evidentirani u iznosu od 36.050 KM, od čega se na prihode od kamata odnosi iznos od 35.795 KM a na pozitivne kursne razlike iznos od 255 KM.

Finansijski rashodi su evidentirani u iznosu od 85.732 KM, od čega se na rashode kamata odnosi iznos od 75.702 KM, a na negativne kursne razlike se odnosi iznos od 10.030 KM.

10. OSTALI PRIHODI I RASHODI

u KM

Redni broj	O P I S	Tekuća godina		Prethodna godina
		Iznos	%	
1	2	3	4	5
<i>I</i>	<i>Ostali prihodi</i>	8.581.090	100,00	18.655.208
1.	Dobit prodaje o.s. i nemater. ulaganja	5.130	0,06	0
2.	Dobici od prodaje učešća i dug. HOV	0	0,00	0
3.	Dobici od prodaje materijala	205.382	2,39	0
4.	Dobici po osnovu ulaganja u nekret.	0	0,00	0
5.	Viškovi	211.231	2,46	64.475
6.	Prihodi od smanjenja obaveza	3.255.302	37,94	16.782.295
7.	Dobici po osnovu prodaje stalnih sredstava namijenjenih otuđenju	0	0,00	0
8.	Naplaćena otpisana potraživanja	4.826.752	56,25	1.640.805
9.	Nepomenuti ostali prihodi	77.293	0,90	167.633
<i>II</i>	<i>Ostali rashodi</i>	2.561.083	100,00	39.349.189
1.	Gubici na osnovu rashodovanja i otpisa osn. sr. i nemat. ulaganja	57.994	2,26	0
2.	Gubici na osnovu prodaje osnovnih sredstava i nemat. ulaganja	0	0,00	0
3.	Gubici na osnovu prodaje učešća i dugoročnih HOV	0	0,00	0
4.	Gubici od prodaje materijala	0	0,00	0

5.	Manjkovi	297	0,01	295.114
6.	Otpisi obrtnih sredstava	1.792.872	70,00	38.376.131
7.	Gubici po osnovu prodaje stalnih sredstava namijenjenih otuđenju	0	0,00	0
8.	Gubici po osnovu ulaganja u nekretnine	0	0,00	0
9.	Nepomenuti ostali rashodi	709.920	27,72	677.944

Ostali prihodi su evidentirani u iznosu od 8.581.090 KM, od čega se iznos od 4.826.752 KM odnosi na naplaćena otpisana potraživanja dok su prihodi od smanjenja obaveza evidentirani u iznosu od 3.255.302 KM. Viškovi su evidentirani u iznosu od 211.231 KM, dobiti od prodaje materijala su evidentirani u iznosu od 205.382 KM, nepomenuti ostali prihodi su evidentirani u iznosu od 77.293 KM, dok su dobiti od prodaje osnovnih sredstava evidentirani u iznosu od 5.130 KM.

Ostali rashodi su evidentirani u iznosu od 2.561.083 KM, od čega se na otpise obrtnih sredstava odnosi iznos od 1.792.872 KM a na nepomentute ostale rashode iznos od 709.920 KM.

Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje osnovnih sredstava su ostvareni u iznosu od 57.994 KM, dok su manjkovi evidentirani u iznosu od 297 KM.

11. VANBILANSNA EVIDENCIJA

Vanbilansna evidencija je iskazana u ukupnom iznosu od 73.289.328 KM.

Naftni derivati u vlasništvu OPTIMA grupe su evidentirani u iznosu od 64.206.999 KM, interkalarna kamata po ugovoru o kreditu ukupnom iznosu od 9.082.328 KM - kao što je navedeno u napomeni broj 7. Pomenute kamate su priznate od strane Društva i predstavljaju njenu izvjesnu i neospornu obavezu te samim tim ne bi trebale biti evidentirane vanbilansno. Uvažavajući činjenicu da će kreditna sredstva biti iskorišćena za remont – nabavku opreme za osavremenjivanje proizvodnje u Društvu, troškove interkalarnih kamata je moguće priznati u skladu sa preporukama MRS 23 – Troškovi pozajmljivanja tj. kao trošak pribavljanja sredstava.

12. PRAVNI SPOROVI

Društvo je pokrenulo sudske postupke protiv dužnika koji nisu izmirili svoje obaveze u odgovarajućem roku.

U postupku je sedamdeset sedam sporova (prijedlozi za izvršenje) u kojima je vrijednost osnovnog duga 6.996.119 KM. Prema mišljenju pravne službe, koje je zasnovano na dosadašnjem toku sudskih sporova, može se očekivati da bude naplaćen iznos iz tužbenog zahtjeva u dvanaest sporova - ukupne vrijednosti osnovnog duga u iznosu od 772.326 KM, dok je sudbina ostalih šestdesetpet sporova po kojima osnovni dug iznosi 6.223.792,37 KM vrlo neizvjesna.

Stečajni postupak otvoren je nad 16 dužnika. Prijavljena potraživanja iznose 5.344.146,88KM, priznata potraživanja u toku stečajnog postupka iznose 4.676.351,60 KM, dok je vrlo teško predvidjeti koji iznos će se naplatiti nakon prodaje stečajne mase dužnika.

Takođe, preduzeće je podnijelo dvadeset tužbi (parnice su u toku) čija je vrijednost 4.067.768 KM, od čega je izvjesna naplata samo dva spora u iznosu od 979.895,25 KM, dok je ishod ostalih osamnaest sporova, čija je vrijednost 3.087.873 KM, vrlo neizvjesna.

U pravnoj službi evidentirano je dvanaest slučajeva u kojima je preduzeće tužena strana. Iznos duga po tužbi kompanije "Petrol"d.d. Ljubljana iznosi 7.500.000 USD. Vrijednost sporova po osnovu ostalih jedanaest tužbi, u kojima je preduzeće tužena strana, iznosi 875.145 KM.

13. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Pregled potraživanja i obaveza prema povezanim pravnim licima prezentovana su u sljedećoj tabeli:

u KM

Naziv	Grad	APS Duguje	APS Potražuje	Duguje	Potražuje	Saldo
PETROL P.C. Banja Luka	BANJA LUKA	208.584,04	0,00	0,00	3.253,45	205.330,59
PETROL P.C. Prijedor	PRIJEDOR	1,35	0,00	0,00	0,00	1,35
PETROL P.C. Pale	PALE	215.931,20	0,00	0,00	0,00	215.931,20
RAFINERIJA ULJA	MODRIČA	2.656.284,67	0,00	0,00	2.656.284,67	0,00
TERPENTIN	VIŠEGRAD	991.884,13	0,00	-312.016,42	679.867,71	0,00
AD PETROL	BANJA LUKA	15.616.945,67	0,00	0,00	183.760,07	15.443.185,60
	UKUPNO	19.710.490,61	0,00	-332.875,97	3.523.165,90	15.854.448,74

— KRAJ —